

## پروژه راه توسعه و نظام TIR؛ طرحی برای استعمار اقتصادی با چهره‌ای سرمایه‌گذاری (ترجمه)

امروز دولت عراق با شتاب به دنبال اجرای آنچه است که "پروژه راه توسعه" نامیده می‌شود؛ پروژه‌ای که بندر فاو را از طریق عراق به خلیج، سپس به ترکیه و اروپا متصل می‌سازد و همزمان با آن، نظام حمل‌ونقل بین‌المللی جاده‌ای (TIR) نیز در حال اجرا است. این پروژه به گونه‌ای ارائه می‌شود که گویا احیای اقتصادی و گرمگاه تجاری است که نقش تمدنی عراق را دوباره زنده می‌کند؛ اما واقعیت آن است که این پروژه چیزی جز بخشی از منظومه سلطه غربی-ترکی-خلیجی بر منابع عراق و موقعیت جغرافیایی آن نیست؛ منظومه‌ای که در چارچوب تقسیم بین‌المللی نقش‌ها، دالان‌ها و منابع انرژی شکل گرفته و هیچ ارتباطی با اراده و منافع حقیقی امت ندارد.

**نخست: پروژه راه توسعه و نظام "TIR" چیست؟** پروژه راه توسعه: یک مسیر جاده‌ای و خط آهن است که از بندر الفاو آغاز می‌شود، از ولایات جنوبی و مرکزی (بصره، ذی‌قار، بابل، بغداد و...) عبور می‌کند و در شمال از طریق نینوا به زاخو و سپس به ترکیه می‌رسد و از آنجا به اروپا امتداد می‌یابد.

نظام "تی. آی. آر": یک نظام گمرکی بین‌المللی است که تحت نظارت سازمان ملل و سازمان بین‌المللی حمل‌ونقل جاده‌ای (IRU) اجرا می‌شود و هدف آن تسریع عبور محموله‌ها و جلوگیری از بازرسی در هر کشور است. این کار از طریق پلمب واحد و ردیابی الکترونیکی انجام می‌شود.

ابزارهای نظارتی: پلتفرم (TIR-EPD) برای ارسال داده‌ها به گمرک پیش از رسیدن محموله، پلتفرم "اوروک" عراق برای ردیابی کامیون‌ها و دستگاه‌های ردیاب ماهواره‌ای برای کنترل و بررسی مسیر حمل‌ونقل می‌باشد.

**دوم: واقعیت پروژه و ابعاد استعماری آن:** از بعد ظاهری کاهش زمان حمل‌ونقل کالا از اروپا به خلیج به میزان ۶۰ تا ۸۰ درصد، کاهش هزینه حمل‌ونقل تا ۳۸ درصد، ایجاد سرمایه‌گذاری، فرصت‌های شغلی و توسعه زیرساخت‌ها می‌باشد.

از بعد واقعی: گرو گذاشتن حاکمیت عراق در برابر منافع قدرت‌های خارجی؛ ترکیه از عبور محموله‌ها از خاک خود به اروپا بهره‌رژئوپولیتیک می‌برد؛ کشورهای خلیج وابستگی خود به ایران و کانال سوئز را پایان می‌دهند و غرب به گذرگاه زمینی سریعی برای منابع دست می‌یابد بدون آن‌که به امنیت مسیرهای دریایی وابسته باشد.

عراق؛ گذرگاه نه مرکز: این پروژه نه صنعت را رونق می‌دهد و نه کشاورزی را، بلکه عراق را صرفاً به گذرگاه ترانزیت تبدیل می‌کند. هیچ چشم‌انداز ملی برای توسعه توان تولیدی دولت وجود ندارد.

سلطه شرکت‌های خارجی: شرکت‌های مجری پروژه و بهره‌برداران از جاده و خدمات، شرکت‌های ترکی، چینی و خلیجی هستند. قراردادهای بهره‌برداری برای چندین دهه، تحت چتر بانک جهانی و نهادهای غربی امضا شده‌اند.

کنار زدن اراده و خواسته مردم و امت: این پروژه هرگز به رأی و نظر امت گذاشته نشده و تحت هیچ نظارت شرعی یا محاسبه سیاسی واقعی قرار ندارد.

**سوم: رخنه‌های امنیتی و سیاسی:** مناطق آسیب‌پذیر امنیتی (نینوا - الانبار - مرزها): خطر قاچاق اسلحه، فعالیت گروه‌های مسلح و تهدید ثبات عمومی. ضعف کنترل دولت مرکزی بر برخی استان‌ها می‌رود.

کنترل خارجی بر حاکمیت: احتمال بهره‌برداری ترکیه از این پروژه به‌عنوان ابزاری برای نفوذ در نینوا و گذرگاه‌ها. تلاش کشورهای خلیج برای نفوذ اقتصادی با پوشش سرمایه‌گذاری می‌رود.

فقدان شفافیت: هیچ‌یک از قراردادهای برای افکار عمومی منتشر نشده است. سرنوشت عواید پروژه نامعلوم است و پیش‌بینی می‌شود از طریق ابزارهای دولت عمیق (دولت سایه) غارت شود.

**چهارم: چه کسی عواید را کنترل می‌کند؟** عوارض عبور، گمرک و حق بیمه به وزارت مالیه، اداره گمرک و اداره گذرگاه‌ها پرداخت می‌شود، اما این مبالغ در محیطی آلوده به فساد سیاسی و اداری معروف، مدیریت می‌شوند. هیچ تضمینی وجود ندارد که این پول‌ها در خدمت مردم یا توسعه زیربنای ملی به‌کار گرفته شود.

#### **پنجم: موضع شرعی در قبال پروژه**

نظام "تی. آی. آر": (TIR) و توافق‌نامه‌های مرتبط با آن زیر سلطه غرب و سازمان ملل قرار دارد و در صورت برپایی دولت اسلامی، توان دولت برای تنظیم تجارت خود مطابق احکام شریعت از بین می‌رود. این پروژه عراق را به پیرو و وابسته اقتصادی بدل می‌کند، نه کشوری که با ظرفیت‌های بومی خود اداره شود، و این امر با اصل استقلال اقتصادی و سیاسی در اسلام در تضاد است. از سوی دیگر، امت هیچ نقشی در تصمیم‌گیری ندارد و حاکمیت واقعی در اختیار بیگانگان و شرکت‌هاست نه امت و این با اصل السلطان للأمة ناسازگار است.

**راه حل شرعی:** نظام خلافت راشده بر منهج نبوة است. رشد اقتصادی واقعی و تضمین بهره‌برداری از ثروت‌ها و موقعیت جغرافیایی عراق از طریق پیوستن به طرح‌های استعماری ممکن نیست، بلکه از طریق اقدامات زیر تحقق می‌یابد:

- برپایی دولت خلافت راشده که موقعیت و منابع را در خدمت اسلام قرار دهد، نه در خدمت کفار استعمارگر.
- ایجاد یک منظومه حمل‌ونقل، صنعت و کشاورزی در چارچوب یک طرح خودکفایی، تا امت را از نیازمندی به بیرون بی‌نیاز سازد.
- آزادسازی اراده سیاسی و اقتصادی از وابستگی غربی و قرار دادن هر پروژه تحت نظارت شرعی.
- تبدیل پروژه‌ها به پروژه‌های امت که حامل رسالت امت اند، نه به دولت مزدور که صرفاً کامیون‌ها را عبور داده و نگهبان سلطه‌بدار خویش است.

ای مسلمانانِ عراق! فریب زرق و برق شعارهای اقتصادی را نخورید! نپذیرید که کشورتان به نام "توسعه" و "سرمایه‌گذاری" به فروش گذاشته شود! خواسته‌ای تان این باشد که ثروت‌ها و موقعیت جغرافیایی‌تان در خدمت پروژه اسلامی شما قرار گیرد. حکام و عواملِ خائن را که بر سر حاکمیت معامله می‌کنند و با غرب، ترکیه و خلیج بر ضد منافع شما همدستی می‌نمایند، محاسبه کنید. هیچ نهضتِ حقیقی، هیچ حاکمیتِ مستقل و هیچ کرامتِ حقیقی‌ای جز در سایه دولتِ خلافتی که براساس شریعتِ الله حکم کند و امت را از هر گونه استثمار، ذلت و وابستگی حفظ نماید، ممکن نیست. الله سبحانه و تعالی چنین می‌فرماید:

﴿إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ﴾

ترجمه: حُکم (و فرمانروایی و داورى) تنها برای الله است.

برگرفته از شماره 469 مجله الوعى صفر 1447 ه.ق.

آگست 2025 م.

نویسنده: بهاء الحسینی

مترجم: محمد علی مطمئن